

COVID-19 პანდემიის გავლენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე

ლევან საბაური

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი, პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნადეჟდა კვატაშიძე

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თემა: 2020 წლის 11 მარტს ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ გამოაცხადა კოვიდვირუსის (COVID-19) პანდემია, რომლის გავრცელების შემკავებელმა ღონისძიებებმა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა ეკონომიკის სექტორზე. შედეგად შეფერხდა ბიზნესის ფუნქციონირება, რასაც მოყვა ეკონომიკის დაცემა, უცხოური ვალუტის კურსის, საპროცენტო განაკვეთის, აქტივების ფასების ცვლილება და გაუფასურება.

მიზანი და ამოცანები: პანდემიის შედეგად გაიზარდა ეკონომიკის განუსაზღვრელობები, რომლის შესახებ განსჯა და შეფასება ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მნიშვნელოვან ამოცანად იქცა. მოვლენების განუსაზღვრელობების მიუხედავად, ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას საჭირო ხდება ინვესტორებისათვის ინფორმაციის პროგნოზირება, რისკების შეფასება, გარკვეული დაშვებების და მოდელირების გაკეთება. ყოველივე ეს გავლენას ახდენს ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესზე და მაჩვენებლებზე.

მეთოდოლოგია: კვლევის დროს გამოყენებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოსა და „დიდი ოთხეულის“ მიერ გამოშვებული შესაბამისი მითითებები, სახელმძღვანელო-სარეკომენდაციო მასალები, სამეცნიერო სტატიები.

შედეგები: ეხება ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვებას (Going concern), საიჯარო და მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების მოდიფიკაციას, ფინანსური აქტივების რეალური ღირებულების ცვლილებებისა და გაუფასურების ასახვას. პანდემიის პირობებში ფინანსური ანგარიშგების მომზადება მოითხოვს გონივრულ განსჯას, რათა ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის მომხმარებლებისათვის წარდგენილი ინფორმაცია იყოს შესაბამისი და სამართლიანი, რაც დაეხმარება მათ მომავალი შედეგების პროგნოზირებაში.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია და ფინანსური ანგარიშგება; ფუნქციონირებადი საწარმო; ხელშეკრულებების მოდიფიკაცია.

I. შესავალი

ეკონომიკაში პანდემიით გამოწვეული ცვლილებებით, ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს დაცული უნდა იქნეს ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პრინციპები, რათა მიღებული ინფორმაცია იყოს სამართლიანი. ამისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოსა და ფასიანი ქაღალდების კომისიების საერთაშორისო ორგანიზაციის (IOSCO) მიერ გამოშვებულია მარეგულირებელი დოკუმენტები. ამ დოკუმენტებით ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს ყველა გაკეთებული დაშვება უნდა გამჟღავნდეს განმარტებით შენიშვნებში. განსაკუთრებულ ყურადღებას მოითხოვს ფინანსური ანგარიშგების მომზადების ისეთი პრინციპები როგორცაა:

- ფუნქციონირებადი საწარმოს პრინციპი, რათა შეფასდეს რამდენად შეძლებს სუბიექტი საქმიანობის გაგრძელებას;
- ინფორმაციის ხარისხობრივი მახასიათებლები, როგორცაა საპროგნოზო და დამადასტურებელი თვისებები;
- აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულების ცვლილებების და გაუფასურების შეფასება;

- აუდიტის დასკვნა;
- მიმდინარე პერიოდის მაჩვენებლების შედარებითი ანალიზი;
- მიკრო და მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების მოსალოდნელი ცვლილებები;
- დაშვებებში გაკეთებული ცვლილებების შედარება წინა პერიოდთან.

არსებული და პოტენციური აქციონერები იღებენ საინვესტიციო გადაწყვეტილებებს გამოქვეყნებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე. მათთვის გადამწყვეტია იმის გაგება, თუ როგორ მოქმედებს პანდემია კომპანიაზე და რა ფინანსური გავლენა აქვს მას. საინვესტიციო გადაწყვეტილებები ეფუძნება საპროგნოზო ფულად ნაკადებს დაშვებას, რაც ნიშნავს, რომ წარდგენილმა ინფორმაციამ უნდა მისცეს ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლებს საშუალება გაიგონ მიმდინარე და წარსული შედეგები და ჩამოაყალიბონ მოსაზრება სამომავლო შემოსავლების შესახებ (Oliver Köster, 2020).

II. საწარმოს ფუნქციონირებადობა

პანდემიის პირობებში უმთავრესი საკითხია ფულადი ნაკადების შემოდინება და კომპანიების სიცოცხლისუნარიანობა. ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს შესაფასებელია კომპანიის უწყვეტი საქმიანობის უნარი და მისი ფუნქციონირებადობის დაშვების დასაბუთება. ფინანსური ანგარიშგება უნდა მომზადდეს საწარმოს ფუნქციონირებადობის პრინციპის გათვალისწინებით, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც საწარმოს ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს საწარმოს ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არა აქვს რეალური არჩევანი, ასე რომ არ მოიქცეს (IASB).

კორონოვირუსის პანდემიის პირობებში საწარმოს ფუნქციონირებადობის შეფასების დროს გასათვალისწინებელია მისი ამკარა და სავარაუდო გავლენა კომპანიის საქმიანობაზე. მიმდინარე მოვლენებმა და პირობებმა შეიძლება მნიშვნელოვნად იმოქმედოს საწარმოს უნარზე, გააგრძელოს საქმიანობა. ცხადია, რომ პანდემიის გავლენა უფრო მნიშვნელოვანია მაღალი რისკის სექტორის კომპანიებისათვის, რომლებიც განიცდიან დაბალი მოთხოვნის, დაბალი გაყიდვების და დაბალი მარჟის ზეწოლას. ეს განსაკუთრებით ეხება ტურიზმისა და მასპინძლობის, გართობის, სპორტის, საცალო ვაჭრობასა და სხვა სექტორს.

საწარმოს ფუნქციონირებადობის უნარის შეფასების დროს გასათვალისწინებელია არსებული ეკონომიკური განუსაზღვრელობები და ბაზრის ცვალებადობა, ნებისმიერი ხელმისაწვდომი ინფორმაცია საწარმოს მომავალი საქმიანობის შესახებ, რომელიც გულისხმობს საანგარიშგებო პერიოდის დამთავრებიდან სულ მცირე თორმეტ თვეს მაინც, მაგრამ შეზღუდული არ არის ამ ვადით. აღნიშნული ფაქტების განხილვის ხარისხი დამოკიდებულია კონკრეტულ სიტუაციაზე. საწარმოს ხელმძღვანელობას შეიძლება მთელი რიგი ფაქტორების განხილვა დაჭირდეს, რომლებიც დაკავშირებული იქნება საწარმოს მიმდინარე და მოსალოდნელ მოგებიანობასთან, ვალების დაფარვის გრაფიკებთან და დაფინანსების შესაძლო წყაროებთან (IASB). ამავდროულად, ვინაიდან სიტუაცია მუდმივად იცვლება, შესაძლებელია საჭირო გახდეს არსებითი განსჯისა და შეფასებების რეგულარულად გადახედვა (Leo van der Tas, 2022).

საწარმოს ფუნქციონირების შეფასების დროს მენეჯმენტით გასათვალისწინებელია ყველა არსებული ინფორმაცია მომავლის შესახებ, მათ შორის მთავრობებისა და ბანკების მიერ მი-

ღებულის ზომები დაზარალებული საწარმოსათვის დახმარების გაწევის მიზნით (Accounting Standards Committee & Auditing Standards Committee, 2021).

III. მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების მოდიფიკაცია

Covid პანდემიით გამოწვეული განუსაზღვრელობები ხდება მომხმარებლებთან დადებული ხელშეკრულებების სრული ან ნაწილობრივი შეწყვეტის, ასევე მოდიფიკაციის მიზეზი. ხელშეკრულების მოდიფიკაცია ითვალისწინებს ხელშეკრულების მონაწილე მხარეთა მიერ დამტკიცებული ხელშეკრულების ცვლილების შეტანა ან შესწორება, იცვლება ხელშეკრულების საგანი ან ფასი (ან ორივე) (IASB). ამავდროულად, აუცილებელია იმის ანალიზი, არის თუ არა ახალი ხელშეკრულება არსებული ხელშეკრულების მოდიფიკაცია. ასეთი ანალიზის ჩატარებისას, მენეჯმენტის მიერ გასათვალისწინებელია შესაბამისი ფაქტები, გარემოებები და კრიტერიუმები, რომლის მიხედვითაც საჭიროა ხელშეკრულებებში ცვლილებების შეტანა.

მომხმარებლებთან დადებული ხელშეკრულების ანალიზი მოითხოვს: 5 საფეხურიანი მოდელის გამოყენებას; ანაზღაურების ცვალებადი კომპონენტის ანალიზს; ხელშეკრულების მოდიფიკაციის ანალიზს; ანაზღაურების მიღების განუსაზღვრელობის შეფასებას; ხელშეკრულების შემოწმებას წამგებიანობაზე.

პანდემიამ და სანქციებმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს მყიდველების უნარსა და სურვილზე, გადაიხადონ ანაზღაურება და/ან შეიძლება მიიღონ ნაწილობრივი გადახდების ან გადავადების გადაწყვეტილება. ანაზღაურების თანხის მიღების ალბათობის შესაფასებლად, კომპანიის მენეჯმენტმა უნდა განიხილოს მხოლოდ მომხმარებლის უნარი და განზრახვა, გადაიხადოს მოცემული ანაზღაურების თანხა, მისი გადახდის ვადის დადგომისას. ხელშეკრულების მოდიფიკაციის დროს ანაზღაურების მიღების ალბათობის შეფასება უნდა იქნეს განხილული როგორც ანაზღაურების ცვალებადი კომპონენტი. ამავდროულად, შესაფასებელია დებიტორული დავალიანების ანაზღაურების დაფინანსების კომპონენტის და ხელშეკრულების გაფორმების აქტივის გაუფასურება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელით.

ანაზღაურების მიღების ალბათობის და გადავადების საკითხების ანალიზმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს ხელშეკრულების აღიარებაზე ფასს 15-ის („ამონაგების მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“) შესაბამისად ამონაგების თანხისა და გაუფასურების აღრიცხვაზე. თუ ხელშეკრულების დადების შემდეგ შეიცვლება მისაღები ანაზღაურება, საჭირო იქნება იმის განსჯა, თუ რით არის ეს გამოწვეული: თავდაპირველად აღიარებული ცვალებადი კომპონენტის ცვლილებით, რაც უნდა აღიარდეს როგორც გარიგების ფასის ცვლილება, თუ მომხმარებლის საკრედიტო მოვლენებით (ფინანსური სირთულეებით), რომელიც უნდა აღიარდეს როგორ უიმედო მოთხოვნები. ამავდროულად, შესაძლებელია უმუშევრობის და საკრედიტო რისკის ზრის გამო საჭირო გახდეს მოთხოვნების რეზერვის გაზრდა. სხვა პოტენციური აქტივები, რომლებიც შეიძლება გაუფასურდეს, არის მარაგები მათი დაბალი მოთხოვნის გამო (Oliver Köster, 2020). მარაგების გაუფასურება დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს აღიარებული შუალედურ ფინანსურ ანგარიშგებაში, მისი გადავადება დაუშვებელია (KPMG).

ასევე, საჭიროა განსჯა იმის შესახებ თუ რამდენად არსებითია ანაზღაურების გადახდის ან გადავადების უნარი, რათა დადგინდეს, ხომ არ არსებობს ისეთი გარემოებები, რომლის მიხედვით ხელშეკრულება, რომელიც აღიარდებოდა ფასს 15-ით, აღარ არსებობს და უნდა შეწყდეს

ამონაგების აღიარება. ამასთან ერთად, საჭიროა ხელშეკრულების ანალიზი იმის დასადგენად, ხომ არ გახდა ხელშეკრულება წამგებიანი - კოვიდპანდემიის შედეგად გაიზარდა თუ არა ხელშეკრულების შესრულებაზე დანახარჯები (Thornton).

IV. იჯარის ხელშეკრულების მოდიფიკაცია

COVID-19-ის პანდემიის გამო რთულ ფინანსურ ვითარებაში აღმოჩენის შემდეგ, ბევრი მოიჯარე ცდილობს მიიღოს შეღავათი ქირავნობაზე მეიჯარისგან. ასეთ შეღავათებს შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა ფორმა: ერთჯერადი შემცირება ან გათავისუფლება ქირავნობისგან, გადავადება ან საშელავათო პერიოდი ქირის გადახდაზე. სახელმწიფოსგან დათმობის თვალსაჩინო მაგალითია სახელმწიფო და მუნიციპალური საკუთრების მიწის ნაკვეთების იჯარის შეღავათი. აღნიშნული კუთხით საქართველოში გამოცხადებული იყო 3 თვიანი საგადასახადო შეღავათი როგორც მეიჯარისთვის, ასევე მოიჯარეებისათვის.

2020 წლის აპრილში ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ გამოაქვეყნა ახალი მითითება ფასს 16 „იჯარა“-სთან დაკავშირებით, რომელიც გამოწვეულია კორონავირუსული COVID-19 პანდემიით. დოკუმენტში მოცემულია პანდემიასთან დაკავშირებული შეღავათების აღრიცხვის თავისებურებები. ამ მითითებით საბჭოს არ შეაქვს რაიმე დამატება, ასევე არ ითვალისწინებს სტანდარტის რომელიმე მოთხოვნის გაუქმებას. პირიქით, აღნიშნული დოკუმენტი მიზნად ისახავს ფასს 16 „იჯარა“ თანმიმდევრულ და საიმედო დანერგვას. აპრილში გამოცემული მითითებების გათვალისწინებით, საბჭომ იმავე წლის 28 მაისს ცვლილება შეიტანა ფასს 16 სტანდარტში, რათა მოიჯარეს პანდემიის პირობებში გაუადვილდეს იჯარის აღრიცხვა, ხოლო ინვესტორებმა კი კვლავინდებურად მიიღონ სასარგებლო ინფორმაცია იჯარის შესახებ. ცვლილება შეეხება კორონავირუსით გამოწვეული კრიზისის პერიოდში იჯარასთან დაკავშირებული საშელავათო პერიოდის აღრიცხვასა და იჯარის გადასახადის დროებით შემცირებას.

ცვლილება მეიჯარეს ათავისუფლებს ვალდებულებისგან გადახედოს საიჯარო ხელშეკრულებას და განსაზღვროს, არსებული საიჯარო გადასახდელების შეღავათი წარმოადგენს თუ არა პანდემიის შედეგს. ამდენად, აუცილებელი აღარ იქნება საიჯარო ხელშეკრულების მოდიფიკაცია. საიჯარო გადასახდელებთან დაკავშირებული შეღავათები ჩაითვლება როგორც კოვიდთან დაკავშირებული მოვლენა და მისი გადახდა უნდა ექვემდებარებოდეს არაუგვიანეს 2021 წლის 30 ივნისისს.

მოიჯარეებმა შეიძლება არ გაითვალისწინონ/მიიჩნიონ იჯარასთან დაკავშირებული შეღავათები, როგორც მოდიფიკაცია, თუ ისინი COVID-19-ის პირდაპირ შედეგს წარმოადგენს.

მიმდინარე პანდემიურ გარემოში ფასს 16-ის გამოყენებისას, იჯარის გადახდებში ნებისმიერი ცვლილება განიხილება თანაბრად, მიუხედავად მათი ხასიათისა. ასეთი ცვლილებები შესაძლოა გამოწვეული იყოს მთავრობის ქმედებებით COVID-19 პანდემიის საპასუხოდ და ისინი იჯარის ხელშეკრულების პირობებით, შეიძლება მიეკუთვნებოდეს ფორსმაჟორულ გარემოებებს.

ფასს 16 განსაზღვრავს იჯარის მოდიფიკაციას, როგორც ცვლილებას (1) იჯარის ოდენობაში ან (2) იჯარის ანაზღაურებაში, რომელიც არ იყო იჯარის თავდაპირველი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების ნაწილი.

განახლებული ფასს 16 საშუალებას აძლევს მოიჯარეებს ისარგებლონ იჯარის შეღავათების გამარტივებული პრაქტიკით, თუ ისინი წარმოიქმნება როგორც COVID-19 პანდემიის პირდაპირი შედეგი. პანდემიის გამო იჯარის შეღავათების მიღებისას, მოიჯარე უფლება აქვს არ გამოიყენოს იჯარის მოდიფიკაციის აღრიცხვის წესები. თუმცა, მოიჯარე შეძლებს გამოიყენოს ასეთი მოდიფიკაციისგან გათავისუფლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ერთდროულად დაკმაყოფილდება შემდეგი პირობები:

1. იჯარის ანაზღაურება მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა ან გახდა ცვლილებამდე არსებულზე ნაკლები;
2. საიჯარო გადასახდელების შემცირება ეხება 2021 წლის 30 ივნისამდე იჯარის გადასახადებს. მაგალითად, შეღავათი საიჯარო გადასახადზე დააკმაყოფილებს ამ პირობას, თუ ის გამოიწვევს 2020 წელს იჯარის ანაზღაურების შემცირებას და 2020 წლის შემდეგ მის ზრდას;
3. იჯარის ხელშეკრულების სხვა პირობებში მნიშვნელოვანი ცვლილებები არ განხორციელებულა.

როგორც ხედავთ, კორონავირუსით გამოწვეული შეღავათები დროებითია - ის ეხება მხოლოდ COVID-19-ის გამო იჯარის ხელშეკრულების ცვლილების შემთხვევებს და მხოლოდ 2020 წელს და შემდეგი წლის პირველ ნახევარში იჯარის გადასახდელებს. (Levan Sabauri, 2021). თუმცა, ფასს საბჭომ პანდემიის გაგრძელების მიზეზით ზემოაღნიშნული ვადა 2021 წლის 31 მარტის გადაწყვეტილებით, გაახანგრძლივა 2022 წლის 30 ივნისამდე საიჯარო გადახდებზე. მოდიფიკაციისგან გათავისუფლების პირობები იგივე დარჩა, შეიცვალა მხოლოდ თარიღები.

თუ მოიჯარე იჯარის აღრიცხვისას ირჩევს საბჭოს მიერ შემოთავაზებული პრაქტიკული მიზანშეწონილობის გამოყენებას, მაშინ მან უნდა გამოიყენოს იგი თანმიმდევრულად ყველა საიჯარო ხელშეკრულებაზე მსგავსი მახასიათებლებისა და გარემოებების გათვალისწინებით.

საიჯარო გადახდებში პანდემიით გამოწვეული ცვლილებების აღრიცხვა დამოკიდებული იქნება საიჯარო შეღავათების სპეციფიკაზე. ფასს საბჭომ გამოყო შესაძლო ცვლილებების სამი ტიპი:

1. საიჯარო გადასახადის პატიება ან გადახდაზე უარის თქმა.

მოიჯარე აღრიცხავს ასეთ დათმობებს, როგორც ცვლადი იჯარის გადახდას. ანუ, ისინი აღიარებულია მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში იმ პერიოდში, როდესაც ისინი წარმოიქმნება (IASB).

ვინაიდან მოიჯარე აგრძელებს იჯარით აღებული ქონებით სარგებლობას, მას უბრალოდ არ აქვს უფლება არ აღიაროს საიჯარო გადასახადი. ეს ტრანზაქცია, ფასს 16-ის ნორმების მიხედვით, უნდა აღიარდეს(დარიცხვის მეთოდი) აღრიცხვაში. მოიჯარე ასევე აკორექტირებს საიჯარო ვალდებულებას - ფაქტობრივად, წყვეტს იჯარის იმ ნაწილის აღიარებას, რომელიც გადაიხადა პატიების ან შესაბამისი იჯარის გადახდაზე უარის თქმის შედეგად.

თუმცა, მოიჯარე ფასს საბჭოს მიერ მიღებული პრაქტიკული გამარტივების გამოყენებით არ ახდენს სარგებლობის უფლებით აქტივის საბალანსო ღირებულების კორექტირებას საიჯარო ვალდებულებაში მითითებული ცვლილებისთვის, რომელიც დაკავშირებულია ცვლადი იჯარის გადახდასთან.

2. ერთ საანგარიშებო პერიოდში შემცირება – მეორეში გაზრდა.

თუ ცვლილების შედეგად საიჯარო გადასახადები ერთ საანგარიშებო პერიოდში მცირდება, მეორეში კი პროპორციულად იზრდება, ეს არ ცვლის მოიჯარის საიჯარო ვალდებულებას და

არ ცვლის იჯარის გადახდას. ამის ნაცვლად, იცვლება მხოლოდ გადახდის დრო. ამ შემთხვევაში, მოიჯარე გააგრძელებს საიჯარო ვალდებულების შემცირებას მეიჯარისთვის განხორციელებული გადახდებით (IASB).

3. კომბინირებული ვარიანტი.

ზოგიერთი კოროვირუსთან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათები ამცირებს იჯარის გადახდას, მათ შორის, როგორც პატიებით, ასევე გადასახადის ვადების ცვლილებით. ისინი გათვალისწინებულია შესაბამისად. შესაბამისად, აღრიცხვაც ამ შეღავათების გათვალისწინებით უნდა განხორციელდეს.

ფასს 16-ში შეტანილი ცვლილებები მოითხოვს მოიჯარეებს, რომლებიც იყენებენ COVID-19-ით გამოწვეული იჯარის მოდიფიკაციის გამონაკლისს, ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში გაამჟღავნონ: გამარტივების გამოყენების ფაქტი; მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში აღიარებული საიჯარო გადასახადების ცვლილებები თანხობრივად.

დასკვნები

1. პანდემიის გავლენების არაპროგნოზირებადობა წარმოქმნის არსებით განუსაზღვრელობებს, რომელიც ეჭვის ქვეშ აყენებს საწარმოს უწყვეტი საქმიანობის უნარს. იმ შემთხვევაში თუ ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს გაკეთებულია ფუნქციონირებადობის დაშვება, საწარმო ვალდებულია გაამჟღავნოს განუსაზღვრელობების ყველა ფაქტორი. გამოყენებული მსჯელობები, გაკეთებული დასკვნები და ინფორმაციის გამჟღავნების აუცილებელი მოცულობა ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში დამოკიდებულია კონკრეტულ ვითარებაზე, ვინაიდან მისი ხასიათი და საწარმოზე გავლენის დონე განსხვავებულია.

2. პანდემიის შედეგად მომხმარებელთა შემცირებული გადახდისუნარიანობა გავლენას ახდენს სახელშეკრულებო ურთიერთობებზე, ხშირ შემთხვევაში საჭირო ხდება ხელშეკრულებების მოდიფიკაცია - ცვლილებების შეტანა ხელშეკრულების ანაზღაურებაში. განსაკუთრებულად ყურადსაღებია განუსაზღვრელობების პირობებში ხელშეკრულების მოდიფიკაციის დროს ანაზღაურების მიღების ალბათობის შეფასება, ის უნდა იქნეს განხილული როგორც ანაზღაურების ცვალებადი კომპონენტი.

3. ფასს 16-ში კორონავირუსით განპირობებული ცვლილებები აქტუალურია მხოლოდ მოიჯარეებისთვის. საბჭო მიიჩნევს, რომ იჯარის მოდიფიკაციის აღრიცხვა მეიჯარეებისთვის შედარებით მარტივი ამოცანაა და შესაბამისად, ცვლილებები არ ვრცელდება მეიჯარეებზე. მათ, ჩვეულებრივ, უნდა შეაფასონ, არის თუ არა მათ მიერ გაცემული საიჯარო შეღავათები საიჯარო ხელშეკრულების მოდიფიკაცია და შესაბამისად, გაითვალისწინონ ისინი.

ლიტერატურა:

1. Accounting Standards Committee & Auditing Standards Committee. Technical Circular [Report]. - 2021.
2. IASB <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/515> [Online] // <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/515>. - January 3, 2022.
3. IASB <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/517> [Online] // <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/517>. - January 2, 2022.
4. IASB <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/523> [Online] // <https://saras.gov.ge/ka/Ifrs/Pdf/523>. - saras.gov.ge.
5. KPMG COVID-19 [Online] // COVID-19. - KPMG. - January 4, 2022.
6. Leo van der Tas ey.com [Online] // https://www.ey.com/en_gl/assurance/five-financial-reporting-issues-to-consider-as-a-consequence-of-covid-19. - January 15, 2022. - January 15, 2022.

7. **Levan Sabauri** Impacts of COVID-19 on the Financial Reporting and Audit [Journal] // Economics and Business. - Tbilisi : Tbilisi State University, 2021. - Vol. 2.
8. **Oliver Köster** <https://www2.deloitte.com/ch/en/pages/audit/articles/financial-reporting-survey-q1-2020.html> [Online] // How COVID-19 infects financial reporting and results presentations. - 2020. - January 15, 2022.
9. **Thornton Grant** https://www.fbk.ru/upload/press-center/FBK%20Grant%20Thornton_%D0%92%D0%BB%D0%B8%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20COVID_17.12.2020.pdf [Online] // https://www.fbk.ru/upload/press-center/FBK%20Grant%20Thornton_%D0%92%D0%BB%D0%B8%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20COVID_17.12.2020.pdf. - Grant Thornton.

Impact of the COVID-19 Pandemic on the Preparation of Financial Statements

Levan Sabauri

Professor, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Nadejda Kvatashidze

Associate Professor, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

SUMMARY

1. *The unpredictability of the pandemic impact generates fundamental uncertainties. It casts doubt on the ongoing operation of the enterprises. If the functionality assumptions are made during the financial reporting, the enterprise is obliged to declare all the uncertainty factors. Applied reasonings, conclusions, and compulsory volume for the information declaration are dependent on the specific situation, as its nature and impact level on the enterprise, differ in every single case.*
2. *The limited paying capacity of the customers impacts the contractual relationships. In many cases, it becomes necessary to amend the contracts – modify the contract costings. It is of utmost consideration to assess the payment probability while amending the contract under uncertainty. It should be discussed as the changing component of the payment.*
3. *In IFRS 16, the changes caused by pandemics, are important for the lessee's. The board considers the registration of the tenancy modification to be an easy task, accordingly, these changes do not include the lessees. They should assess, as usual, if the rental exemption is actually a contract amendment, and process it accordingly.*

Keywords: *amendment in the contract; going concern; pandemic and financial statement.*